

Referaat over: De Christelijke hoop

Zingen:

Ps. 146 : 3

Ps. 130 : 1, 2

Ps. 130 : 3, 4

Ps. 16 : 6

Het is merkwaardig, dat er in de kerk ten allen tijde veel gesproken en geschreven is over het geloof, maar weinig over de hoop. Wel is er veel en diepgaand gesproken over de wederkomst van Christus, maar de christelijke hoop is er wel het slechtst vanaf gekomen. Dat wijst op verwaarloosde stukken in de Heilige Schrift en vooral ook in de beoefening van het leven. Immers slapende leerstukken van de kerk worden bestreden leerstukken. Wat niet meer leeft in het geheel van de gemeente, wordt eerst vergeten en dan zonder pardon van binnen en van buiten bestreden. Deze bestrijding behoeft niet altijd een opruiming te zijn, maar kan ook bestaan in een geheel anders richten van deze hoop. Immers al wat leeft heeft hoop. Zonder hoop valt nu eenmaal niet te leven. Het kan nu eenmaal niet zo ellendig in een mensens leven gesteld zijn, of de mens richt zich op de toekomst, waarin het wel weer beter en anders zal worden.

Daaruit blijkt dat de hoop de beste tijd meemaakt, wanneer allerlei zekerheden van het leven worden weggeslagen. Dat geldt in het bijzonder van de christelijke hoop. Zolang de hoop van de mens op dit leven is gericht, krijgt de waarachtige christelijke hoop geen kans om tot ontwikkeling te komen. Daarom waarschuwt de Heilige Schrift tegen het niet anders dan het van dit leven te verwachten. Dan is er geen deel dan in dit leven! Er is nu eenmaal geen smaak in de spijs dan door een vragende maag. Waar geen honger is kan de spijs er wel zijn, maar het wordt niet gebruikt; laat staan verwerkt. De Heere Jezus zegt: 'Hoe bezwaarlijk zal een rijke ingaan in het koninkrijk der hemelen'! Dat geldt ook van de christelijke hoop. Levensverwachting op deze wereld is op zichzelf geen kwaad. Maar aangezien niets op zichzelf staat, maar alles te maken heeft met ons verdorven hart, (dat ook van de op zichzelf goede dingen evenzovele afgoden en idolen maakt), bestaat er steeds een spanning tussen schepping van nu, én verwachting van de toekomstige wereld. En is er ook een spanning tussen het goede van deze wereld én het waarachtig goede dat de Heere zijn uitverkorenen wil geven. Is er een spanning tussen deze cultuur én het schitterende van het nieuwe Jeruzalem, waarin de koningen het schone van deze aard zullen inbrengen.

De vrijwillige ascese van het Gereformeerd Protestantisme is soms een vrijwillige armoede om niet gehinderd te worden in het 'opschorten van de lendenen' en de 'kaarsen brandende te houden' om die grote dag met *groot* verlangen tegemoet te zien en tegemoet te reizen! Nergens rijker en nergens voller wordt in de Heilige Schrift over de christelijke hoop gesproken dan in de brief van Petrus aan de verstrooiden in Klein-Azië, die alle lampen op deze aarde zagen uitgaan. Zij wiens goederen werden geroofd, en die als paria's uit de samenleving werden uitgestoten. Nergens helderder brandt de lamp van de christelijke hoop dan daar. De Heere Jezus vermaant ons niet voor niets tegen de grootheid en de begeerlijkheden van het leven.

Hoeveel moet de Heere ons soms niet afnemen om het allerhoogst en eeuwig goed door de *verrekijker* van de hoop in het oog te krijgen? Zegt de dichter van Psalm 119 niet, dat het hem goed was verdrukt te zijn geweest, opdat hij Gods inzettingen zou leren? En dat zijn ook de inzetting van de christelijke hoop. Deze hoop was aan het opleven in de verschrikkelijke oorlogsjaren die achter ons liggen. Zij is opnieuw aan het kwijnen geraakt door de hoogconjunctuur die daarna zich baanbrak. Zij deed de hoop op *dit* leven weer aan alle kanten opleven. Terwijl God die in het Woord sprak en nog spreekt: 'Ik heb ze geslagen, maar zij hebben géén pijn gevoeld'!

Daarom is het ook vandaag de roeping der kerk, alle afgoden te ontmaskeren en de waarachtig christelijke hoop op de voorgrond te stellen. Want de waarachtig christelijke hoop heeft *alléén* een wortel in God! Allerlei menselijke hoop blijft gevangen binnen de cirkel van deze aarde.

Eigenlijk is er maar één hoop. Dat is de *waarachtige* hoop. De rest is ersatz, namaak! Het zijn lege hulzen. Hoop is alléén *ware* hoop, wanneer deze vol is van Christus! Is Hij er niet in, dan is ze ijdel en leeg. Hier wordt tegelijk ontdekt het ontzaglijk gevaar van de devaluatie van allerlei Bijbelse woorden. Wat is het anders dan een verraad aan de hoogste betekenis van het Woord van God? Hoe vaak is het Koninkrijk Gods binnen deze aarde betrokken? Hoe menselijk denken is er over God en over Zijn Koninkrijk? Hoe nodig is het dan om samen nauwkeurig te luisteren naar wat de Bijbel zegt over deze christelijke hoop.

De Bijbel leert ons dat de christelijke hoop een *uitheemse* plant is, die van de Heere *Zelf* gevoed en onderhouden wordt. Nooit is deze hoop uit dit leven te verklaren. Dat wordt het duidelijkst wanneer wij de christelijke hoop met die van deze wereld gaan vergelijken. Immers de hoop van deze wereld gaat steeds achteruit. Wanneer iemand een ongeluk krijgt, hoopt hij dat hij weer geheel herstellen mag. Lukt dat niet, dan dat hij er zo weinig ongemakken van mag overhouden... Lukt dat niet dan dat hij hoewel misschien met veel ongemakken nog een poosje mag meegaan... Lukt ook dat niet dan vergaat alle hoop en blijft er niets anders dan een zekere doodsromantiek, om zogenaamd te aanvaarden omdat het niet anders kan.

Maar zie nu het geheel andere van de christelijke hoop! Naarmate de lampen op deze aarde uitgaan, naarmate gaat de lamp van de christelijke hoop helderder branden! God gaat voor de voeding van de christelijke hoop dwars door alle *onmogelijkheid* heen. Op hoop tegen hoop. Zie het aan Abram: Als er één hopende is geweest, dan is het Abram. Het geheel van Kanaän was hem toegezegd. Hij bezat er geen vierkante meter van. Zie het aan Sara: Zij zou moeder worden. Maar eerst laat God alle natuurlijke mogelijkheid zijn gang gaan. Het was uitgesloten dat zij moeder kon worden, zij was verstorven. Er was geen hoop op de geboorte van nageslacht. Alle verwachting was uitgesloten. De natuur gaf geen antwoord meer. Maar God wel! Izak wordt geboren als het kind van het wonder. Maar ook verder zien we dat op de berg Moria, waar Abram een geloofsbeproeving moet doorstaan.

Zo is het nog! Ieder leven van ieder kind van God is daarvan voorbeeld. Wat bij Abram in het groot gebeurde, gebeurd bij iedere christen in het klein! God gaat met de mens die Hij trekt immer een andere weg. Het is een weg waarop alle natuurlijke verwachtingen sterven. Maar waarin Hij Zich als de God van alle genade en hoop openbaart. Gods weg is anders dan, en hoger dan onze weg. Soms door ons een kruis op te leggen. Soms wordt een sterfbed de ingang. Daarom is de christelijke hoop een *allesomvattende* hoop. Zij stijgt uit de diepte van de dood omhoog en weet te midden van de afgronden van het leven te troosten met de allesomvattende troost van de opstanding en het eeuwig leven. Niet als een vorm van zelfhandhaving, maar als het wonder Gods bij uitnemendheid.

Want de christelijke hoop geeft een *troost*. Immers staat er niet alleen *alles* tegenover, maar de *oorzaak* van onze eeuwige honger en kommer wordt weggenomen. De schuld der zonde is betaald, de macht der zonde wordt vernietigd, ja de zonde en de dood worden vernietigd, en het leven in Christus wordt aan het licht gebracht. Zonder God in de wereld is ook een leven zonder hoop zagen wij. Maar met God in de wereld is er de eeuwige hoop! Christus heeft de sleutel van de hel en van de dood! Boven de doodsnacht van dit bestaan stijgt de hoop op tot de God van alle vertroosting. Daarom zongen wij ook: 'Zalig hij die in dit leven Jacobs God ter hulpe heeft'. De hoop van deze *wereld* hoopt immer te *veel*. De hoop van en op de levende *God* hoopt altijd te *weinig*! Immers wat geen oor heeft gehoord, wat in geen mensenhart is opgekomen, heeft God bereid voor degenen die Hem liefhebben. De meest optimistische verwachtingen van de naamchristen of de wereldling is een luchtbel, een fata morgana, maar deze hoop in haar stoutste dromen zal blijken altijd onder de maat geweest te zijn. Er staat niet voor niets in de Schrift: 'Nooit zal iemand beschaamd worden die op de Heere hoopt'.

Dat zit vast aan Hem, die de Heilige Schrift noemt Christus de *Hoop der heerlijkheid*. Dat is de hoop op de heerlijkheid, op de uiteindelijke verlossing. Waarom is Hij de hoop op de heerlijkheid? Omdat Hij de meest hopeloze plaatsen heeft opgezocht, in de meest van God verlaten krochten van ons bestaan is ingegaan. Daar heeft Hij alles in het tegendeel doen veranderen. Willen wij weten wat eigenlijk hopen is, dan moeten wij bij *Hem* terecht komen! Immers alleen door de Heilige Geest is er gemeenschap met Hem. Een leven een sterven, een opstaan, een geloven, een hopen, een liefde. Willen wij weten wat eigenlijk geloven is en wat eigenlijk hopen is? Hij, Jezus zong de lofzang toen Hij de donkerste poort door moest van het gehele bestaan. Toen kerk en staat Hem veroordeelde en het vonnis van Kajafas net over Hem was heengegaan, toen sprak Hij: 'Van nu aan zult gij de Zoon des mensen zien, zittend ter rechterhand Gods en komende op de wolken des hemels'.

Daarom is het zaak dat ons leven niet ons *eigen* zaak is maar de zaak *van God* in Christus wordt. Dat ons leven met Christus is verborgen in God. Dat is de verborgen zijde van de Raad Gods. De geopenbaarde zijde voor Paulus was, dat hij al maar geleden heeft, honger, koude, vervolging, naaktheid en gevaar. De wet van Christus is: Eerst lijden, dan heerlijkheid. Hij *moest* lijden. Niet onafwendbaar, maar in de weg van moeten. Moet, wil en mag. Dat is Gods weg, in de tijd met de zondaar. Verstaan wij dat? Zijn wij in onze tijd zo opgenomen in de raad van de eeuwige God? Twee symptomen zijn opmerkelijk. Kent de mens deze hoop niet, dan gaat hij of jagen of hij gaat bij de pakken neerzitten. Nergens heeft hij tijd voor. Dat is het gevolg van het voortgejaagd worden door de duivel, door de tijd naar de eeuwige rampzaligheid. Niet leven, maar geleefd worden. Niet de Ene, voor Wie het de moeite waard is om te leven, maar het vele, waarin de mens verdrinkt. Niet erboven staan, maar meegesleurd worden door de stroom van de tijd.

Wie het leven niet meer leeft '*sub specie aeternitatis*' - vanuit het gezichtspunt van de eeuwigheid - is een gevangene die opgesloten zit in de cirkel van de tijd. Wie in het vleesgeworden Woord niet de verbinding tussen tijd en eeuwigheid heeft gezien, die blijft besloten in de ban van de Prediker die voor ons allang opmerkte, dat alles ijdelheid is, omdat de mens naar de plaats der daden gaat. Daarom zijn onze tijden in Gods hand. De Bijbel weet wel raad met de tijd. Zij is een gave van God aan ons nietige stervelingen. De Bijbel leert ons de tijd uit te kopen aangezien de dagen boos zijn. Leert ons uit zijn op woeker, op winst voor de eeuwigheid. Anders is er de zinloosheid van 'laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij'. Platvloers of verfijnd. Maar de Heilige Schrift leert ons anders en weet van een doorspoeld worden van de tijd met de genade en de uitzichten van God. Zij spreekt van een 'in hope zalig' worden. 'De hoop nu die gezien wordt is geen hoop, want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen? Maar indien wij hopen, hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met lijdzaamheid'.

Hoop richt zich op de toekomst. Wat brengt deze ons? Vriend of vijand? Er is een angst om te leven. Maar de christelijke hoop is er in de *donkerste* omstandigheden: 'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden'. Waaraan warmt zich de apostel? Aan de vuren van deze wereld? Nee, aan het nimmer uitbrandend vuur van de opgestane Christus. Paasvuur! Zie dat is voor ons van belang! Zien wij rondom ons en voor ons, dan is er de gapende afgrond, en een diepte die ons duizelig maakt. Maar hier is een man aan het woord, die met de rug naar die gapende afgrond staat en met het gezicht naar de met zon overgoten toekomst van de Heere Jezus Christus! Vandaar de oproep: 'Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt'. Vandaar de blijdschap. Er staat een weinig tijds tegenover. En een verdrukking van tien dagen. 'Het lijden van deze tegenwoordige tijd is niet te waarden tegen de heerlijkheid'. Daarom gaat de troost ook immer gepaard aan de verplettering van de pleziertocht van deze wereld. Wie deze benauwdheid waarin het Christuskind ter wereld kwam immer uitstelt, die ontgaat ook de troost van het eeuwig leven. Wie de doorwerking van de Heilige Geest ontlopen wil, zal ook nimmer de troost van de Geest ontvangen.

Verblijdt u in de hoop! Dat is geen fanfare-reclame, wanneer alles voor de wind gaat, maar een leven uit de opstanding van Christus. Het is niet: verblijdt u in uw gezondheid, in uw eer, maar in de hoop! Het is niet alléén zaak van de toekomst. Het is ook een zaak voor het heden! We krijgen hier een voorschot, rente, of zakgeld. Zie aan Paulus en Silas in de kerker van Philippi. De stokbewaarder wist niet dat hij een losse arbeider in dienst van Gods Koninkrijk was. Een medewerker ten goede was. Verstaan wij dat? 'In dit alles zijn we meer dan overwinnaars door Hem Die ons liefgehad heeft'. Niet alleen onderwerpen in het kwade, maar veel meer in de lofzangen. Hoever zijn wij daarvan verwijderd? Welk een aanpassing aan het klein geloof waar dat nog is. Dan worden wij geen stoïcijnen. O nee, we blijven mensen van vlees en bloed. Het is ook te verstaan, dat *ondanks* dit voorschot of liever *dankzij* dit voorschot een christen op deze aarde een vreemdeling wordt én blijft.

Daarom is dit het meest angstwekkende verraad aan de zaak en de Naam van de Heere Jezus Christus, wanneer wij ons op deze aarde *thuis* gaan gevoelen. Het is een reis, geen vestiging. De woningcommissies rijken vestigingsvergunningen uit. Dat doet de Heere op deze aarde nooit en nergens. Integendeel Hij rijkt de reispas uit, een trekvergunning. Hoever zijn wij daaraan ontzonken. Hoe blijkt uit allerlei uitdrukkingen hoever de ontkerstening is voortgeschreden en voort gevreten, ook in de zogenaamde christelijke kringen. Ons domicilie is in de hemel. Denk aan Israël op reis. Welk een verzoeking is het om van de huilende wildernis een oase te maken of een plaats van voortdurend gemor en gemopper, omdat wij er ons zoveel van voorgesteld hadden! De goederen van deze aarde mogen door ons slechts in zoverre gebruikt worden, dat onze loop er niet door gehinderd wordt - zo leert ons Calvijn. De gehele wereld weegt niet op tegen de vergeving der zonden en de gemeenschap met God! Dat is wat anders dan het doorsnee ideaal. Gelukkig getrouwd, lieve kinderen, gezellige vriendenkring, arbeidsbevrediging, loonsverhoging om het andere jaar, doorgaande hoogconjunctuur, geen risico's meer, wat wil een mens meer op dit ondermaanse. Gaan wij daarin op? Waar zit het? Eenvoudig is deze vraag: wat is Christus voor mij? Paulus zegt: 'Het leven is mij Christus', dat is heel wat anders dan het *leven* is voor *mij*, 'en in het *sterven* is het hopelijk *Christus*'. Nee, het *leven* is mij *Christus*, het *sterven* is mij *gewin*!

Dat is een leven, dat niet alleen opwaarts is maar ook horizontaal. Als ik een oneerbiedig beeld mag gebruiken, denk ik aan een hond. Hij staat weleens op twee poten, maar in de regel op vier. 'Ik ben een vreemdeling op de aarde, verberg Uw geboden voor mij niet'. Immers die deze hoop op zich heeft die reinigt zichzelf, gelijk hij rein is. Wij leven in een tijd van verachtering in de genade. Welke oorzaken? Wij noemden het beeld van een hond: Moeilijk, altijd spanning. Een roeping tot een taak op deze aarde. Geen wereldmijding. In de wereld en niet van deze wereld, er zijn én er toch niet zijn. Hebben én toch niet hebben. 'Welgelukzalig is de mens die gedurig vreest'. Vreze en blijdschap. Vrees... o die dag! Dan zal alles openbaar komen. Wie zal bestaan? Blijdschap, 'wanneer al deze dingen beginnen te geschieden zo heft uwe hoofden omhoog, want uw verlossing is nabij'. Het ligt alles zo vlak bij en door elkaar. Immers Paulus die voortdurend opwekt tot blijdschap weet ook zelf van de mogelijkheid om 'adokios' bevonden te worden: Anderen gepredikt en zelf verwerpelijk bevonden te worden. Daarbij komt: 'Velen zullen menen in te gaan en zullen niet kunnen'. Er is een tweërlei huizenbouw. Horen én *niet* doen! Als er geen doordringen is van het Woord in het hart en in het leven. Discipelen horen de eisen van Christus en zeggen: 'Wie kan dan zalig worden?' Er is een groot verschil of de genade ons *heeft* of dat wij met ons vlees *in* de werken vluchten. Is er blijdschap zonder vrees of ook vrees zonder blijdschap? Zijn wij uit de spanning door te gaan naar de ene of naar de andere kant? Of is het een rustig om niet te zeggen gezapig christendom zonder strijd en zonder moeite, of is het een dodelijk beangst christendom? Een christendom zonder vreugde dat alléén maar zegt: het zal er maar op aan komen. Er is spanning! Er is haast én vertraging! God kan van een dag duizend jaar maken. Dan vragen de spotters: Waar is de dag? Hij kan ook van duizend jaar een dag maken. Dat ondervinden alle tergers van Gods geduld. Hij komt als een dief in de nacht. Waakt dan en bidt!

Lees wat de apostel Paulus schrijft. Enerzijds noemt hij: de Rechter staat voor de deur, anderzijds ga aan het werk. Dat is een spanning. 'Houdt de lampen brandende'. Wat is de voorwaarde om van al deze besmettingen bevrijd te worden? 'Die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht'. Er is geen overspannen verwachting zonder roeping. Er is geen roeping zonder brandend uitzien naar deze grote en gewichtige dag. Er kunnen belemmeringen zijn. Een mens wil weten wat er komt. Hij wil zien en kennen. Hij wil op de hoogte zijn. Nu verwachten wij hetgeen wij niet zien. Denk aan Thomas. De zintuigelijk waarneembare wereld heeft immer weer beslag gelegd op onze geest.

Daarom is de hoop een *dochter* van het geloof! Waar het geloof wegkwijnt, daar is de hoop zeer zwak. Ook wanneer men 'een ding weet, dat de Heere nooit begeven of verlaten zal', dan nog weet men niet van de wijze waarop bijvoorbeeld een die in de volle zekerheid des geloofs mocht leven, zal sterven. Zingend achter Hem aan. Maar voordat het zover was, was het een weg niet gedacht en niet gehoopt. De mens wil wel het geheel aan God overgeven, maar niet de details. Daartegen zegt God: 'Vrees niet, geloof alleen!' Doodgewoon zeggen wij. Maar de dood is niet gewoon! Wel dat de Heere verlost en verlossen zal maar nooit hoe en op welke wijze. Abram wist dat God zou verlossen, maar niet hoe. De Heere zal het voorzien. De rest is altijd weer onze schuld. We hebben te leven uit het Woord Gods. We moeten al onze eigenwijsheden verliezen. Niet uit nieuwsgierigheid leven, maar doorademt te zijn met de vreze Gods. Laten we letten op het Woord.

We gaan verder met het overweldigende van wat God openbaart. Lees de hoofdstukken in Mattheus. Wie zal het lezen zonder aangegrepen te zijn door ontzetting! Het is een gevaar niet in de tekenen der tijden op Hem te zien! U kunt *alléén* leven door het geloof! Hij zal recht doen. God zal alles naar recht beoordelen. Niet één zal te zwaar worden geoordeeld. Verwachten wij in deze levende hoop de wederkomst van de Heere Jezus Christus? Wat hebben wij veel te bewenen. In het bijzonder: wat een ondiepe zondebesef! Bewenen wij de zonde nog wel? Breek met de zonde! Dag en nacht met een verrader in huis te wonen dat valt niet mee. Dan verlangen wij zeer naar het ogenblik waarop deze verrader uit het huis wordt weggedaan. Waar is de verwachting? De verwachting die wij lezen in Psalm 130? De verachting uit de diepten.? Laten wij te begeriger zijn om de vergeving der zonden in Christus te zoeken! Waar géén diepten zijn, zijn ook géén hoogten! En toch mogen we verwachting hebben: Jongelingen en jongedochters zullen profeteren!

Leven uit de hoop is een worsteling. Lees maar in Hebreeën 11. 'Het geloof is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet'. Het doet ons als wij gericht zijn op de hemel, de aarde soms verachten. Er is een wolk der getuigen, die ons aanvuren. In een leven op de hoop gericht lieten zij soms alles staan. Zij werden soms van de aarde afgeslagen. Denk maar aan Abel. Lees maar Hebreeën 11:33-40. Daarvoor hebben wij met liefde geladen geduld nodig, opdat wij het anker der hoop in God en Zijn belofte zouden uitwerpen. Dan kan Habakuk zingen ondanks de omstandigheden. Twee woorden: alhoewel – nochtans! 'En nu blijft geloof hoop en liefde, maar de meeste van deze is de liefde'!

Amen

G. Boer